Trnitá krása

vzdělávací lekce

FAIRTRADE
ČESKO a SLOVENSKO

Metodika: Stanislav Kominek, Veronika Ambrozy, foto: Stanislav Kominek, Fairtrade ČS

Vzdělávací lekce Trnitá krása

Cíle:
- ★ Účastníci a účastnice pojmenují hlavní etické a environmentální problémy spojené s pěstováním květin ve východní Africe.
- ★ Účastníci a účastnice shrnují hlavní přínosy Fairtrade pro životy lidí zaměstnaných na květinových farmách.
- ★ Účastníci a účastnice navrhují možnosti odpovědného nákupu květin. (bonusová aktivita)

Anotace: Tato vzdělávací lekce využívá dokumentární film Trnitá krása (CZ, 2026, 25 minut) k přiblížení podmínek pěstování květin ve východní Africe. Květiny z Keni sice nesou překvapivě nižší uhlíkovou stopu než ty pěstované v Nizozemí, ale zaměstnanci tam musí čelit mnoha výzvám a žijí v chudobě. Účastníci a účastnice lekce si po úvodní evokaci pustí český dokument z dílny Fairtrade Česko a Slovensko, aby se následně v rámci reflexe zaměřili na své emoce, získané informace a shrnutí podmínek, za kterých musí lidé na farmách pracovat. V bonusové části se mohou pobavit i o možnostech odpovědné spotřeby květin.

Klíčová otázka: Proč se květiny pro evropský trh pěstují ve východní Africe?
Věk: 13+
Počet účastníků: 4+
Časová dotace: 45 minut (+40 minut bonusová aktivita)

Pomůcky:
- ★ Příloha 1: pracovní list (vytištěné na A4 dle počtu účastníků děleno třemi)
- ★ papíry, tužky, tabule/flipchart, křídy/fixy
- ★ technické zařízení na promítnutí filmu (projektor, plátno, ozvučení)
- ★ dokument Trnitá krása (dostupný na tomto odkazu, později i na YouTube nebo na iVysílání České televize)

Postup = evokace + uvědomění + reflexe

Evokace (5 minut)

Krásná kytice
(5 minut)

Před třídou ukažte (nebo nakreslete či promítněte) kytici růží a zeptejte se:
- ★ Proč si lidé dávají květiny? Při jakých příležitostech?
- ★ Odkud si myslíte, že v listopadu nebo únoru taková kytice pochází?

Odpovědi můžete stručně zapsat na tabuli, při druhé otázce lze využít mapu světa. Upozorněte, že celkem 40 % řezaných květin na evropském trhu pochází z Keni a právě z této země putovaly v roce 2023 do Nizozemí ohromující dvě miliardy stonků růží.

INFOBOX O PĚSTOVÁNÍ RŮŽÍ:

Produkce květin se postupně od 70. let 20. století přesunuje pro americký trh do Latinské Ameriky a pro evropský trh do východní Afriky. Řezané květiny tak často pochází z velkoplošných skleníků v zemích jako Keňa, Etiopie, Uganda, Ekvádor nebo Kolumbie. Pro velké květinové společnosti nejsou výhodou jen lepší klimatické podmínky, ale také nižší náklady na produkci. V Keni představují řezané květiny hned po čaji druhou nejvýznamnější exportní komoditu, v odvětví je přímo zaměstnáno přes 150 000 lidí a nepřímo asi dva miliony. Mezi největší farmy tam patří Bohemian Flowers s více než 160 ha půdy, což je více než celá česká produkce květin a okrasných rostlin (133 hektarů půdy).

Uvědomění (35 minut)

Promítání filmu Trnitá krása
(25 minut)

Řekněte, že se nyní společně podíváte, proč pochází růže právě z východoafrické Keni a co stojí za jejich produkcí. Film Trnitá krása českého dokumentaristy Stanislava Komínka z produkce Fairtrade Česko a Slovensko se natáčel v roce 2025, kdy s Pavlou Steinhauserovou vyrazili do Keni, aby tam vedli rozhovory se zaměstnanci, vedením květinových farem i nevládními neziskovými organizacemi. Do dabingu se zapojili čeští herci Zuzana Kronerová, Marek Daniel a Martha Issová.

Před spuštěním upozorněte účastnice a účastníky, aby si všímali:
- ★ svých emocí, které při promítání zažívají,
- ★ informací, které v dokumentu zazní,
- ★ podmínek, za kterých musí lidé na farmách pracovat

Promítněte dokumentární film Trnitá krása (CZ, 2026, 25 minut). Dostupný je pro vás na tomto neveřejném odkazu (ten prosím nesdílejte dál).

Pracovní list
(10 minut)

Po promítání nechte účastníky a účastnice, aby vytvořili trojice nebo čtveřice. Do každé skupiny rozdejte pracovní list (Příloha 1) a dejte jim 10 minut, aby ho vyplnili a pokusili se u každé otázky doplnit 2-3 postřehy.

Rexlexe (5 minut)

Krátké sdílení
(5 minut)

Pokud se potřebujete vejít do 45 minut, udělejte nyní krátkou reflexi. Pokud máte více času, využijte delší verzi a bonusovou aktivitu (oboje najdete níže v lekci).

V rámci krátké verze reflexe vyzvěte každou skupinu ke sdílení 2 bodů z jejich pracovního listu. Mohou si vybrat jeden z prvních pěti okruhů a vždy přidají i message filmu.

Bonusové aktivity (+40 minut)

Delší sdílení
(20 minut)

Vyzvěte postupně každou skupinu, aby předstoupili před ostatní a sdíleli záznamy ze svého pracovního listu. Při představování postřehů u všech 6 bodů pracovního listu se ve své skupině střídají a postupně každá skupina uvede odpovědi na všech 6 otázek:

- ★ Jaké pocity ve vás film vyvolal? Co vás osobně nejvíce potěšilo nebo naštvalo?
- ★ Co nového nebo zajímavého jste se dozvěděli?
- ★ Jaké jsou výhody pěstování květin ve východoafrické Keni?
- ★ Jaké nevýhody s sebou nese pěstování květin v Keni?
- ★ Co zaměstnancům květinových farem přináší certifikace Fairtrade?
- ★ Jaká je podle vás hlavní message dokumentárního filmu?

Co s tím můžu dělat já?
(20 minut)

Využijte větší časový prostor a věnujte se tomu, jak jak my všichni můžeme přispívat k lepším podmínkám pro pěstitele ve světě. Položte následující otázky:

- ★ Co můžeme pro lepší život zaměstnanců květinových farem v Keni udělat my?
- ★ Napadá vás něco dalšího kromě vlastního nákupu fairtradových květin? (informování o pracovních podmínkách a o přínosech Fairtrade, věnování se tématu ve výuce, motivování lidí v okolí k preferování fairtradových květin…)
- ★ Jaké další možnosti odpovědné spotřeby květin máme? (viz infobox)

INFOBOX O ETICKÝCH VARIANTÁCH:

Používání květin je hluboce zakořeněno v lidské společnosti a kultuře. Květiny hrají dodnes důležitou roli při rituálech, slavnostech nebo jako estetický prvek. Přesto na ně můžeme nahlížet jako na zbytný a luxusní produkt. Nepokrývají totiž základní potřeby, mají krátkou životnost a jsou spojovány s environmentálními i sociálními problémy. Naštěstí existují etické varianty nákupu květin. Ideální jsou sezónní a lokální květiny vypěstované kousek od vás. Nejlépe natrhané na vaší zahradě nebo blízké louce. Koupit se dají hrnkové květiny prodávané v květináčích nebo sušené květiny, které vydrží déle. Vyrábí se také květiny papírové nebo látkové. Pokud vám žádná z těchto variant nevyhovuje a potřebujete řezané květiny, stále je tu jedna možnost: ty s certifikační známkou FAIRTRADE. Zanechávají nižší uhlíkovou stopu než ty pěstované ve vytápěných evropských sklenících a zaměstnancům na farmách nabízí lepší pracovní podmínky a šanci na vzdělání pro jejich děti. Více o certifikačním systému Fairtrade najdete na www.fairtrade.cz.

FAIRTRADE
ČESKO a SLOVENSKO

© Fairtrade Česko a Slovensko 2026. Metodika: Stanislav Komínek. Odborná konzultace: Veronika Ambrozy. Sazba: Stanislav Komínek. Fotografie: Stanislav Komínek.

Pracovní list

Vyplňte pracovní list. U každé otázky se pokuste doplnit 2-3 postřehy.

❶ EMOCE
Jaké pocity ve vás film vyvolal? Co vás osobně nejvíce potěšilo nebo naštvalo?

❷ INFORMACE
Co nového nebo zajímavého jste se dozvěděli?

❸ VÝHODY
Jaké jsou výhody pěstování květin ve východoafrické Keni?

❹ NEVÝHODY
Jaké nevýhody s sebou nese pěstování květin v Keni?

❺ FAIRTRADE
Co zaměstnancům květinových farem přináší certifikace Fairtrade?

❻ MESSAGE
Jaká je podle vás hlavní message dokumentárního filmu?